

FI lausuntopyyntö VV

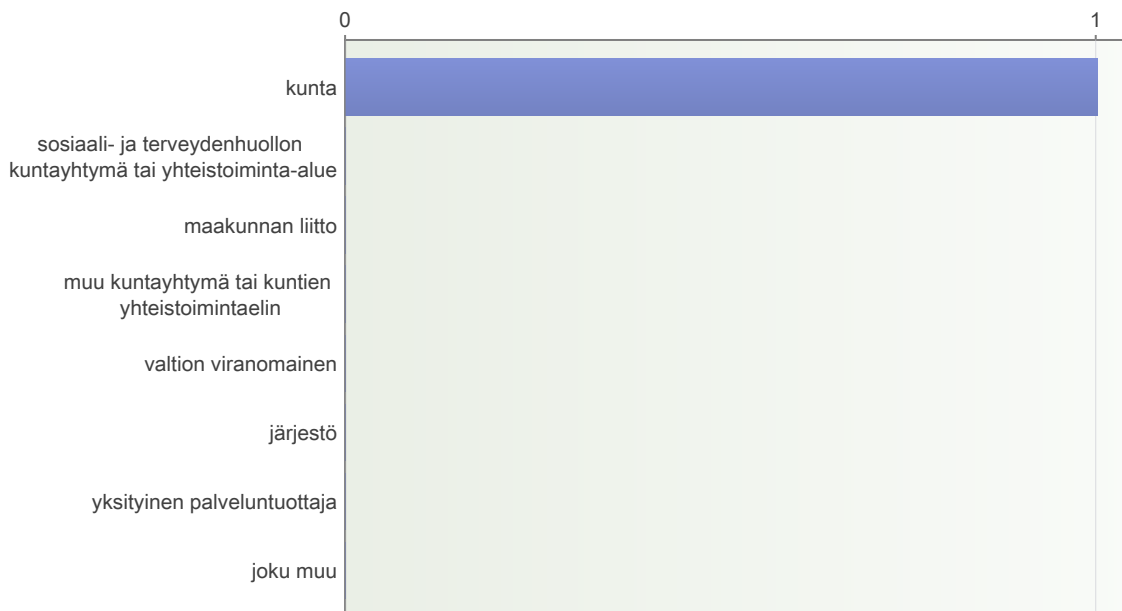
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Symän kunta	Jukka Nurminen	Kunnanjohtaja Marketta Kitkiöjoki, marketta.kitkiojoki@sysm a.fi, puh. 044 713 4504	13.3.2017	Kunnanhallitus

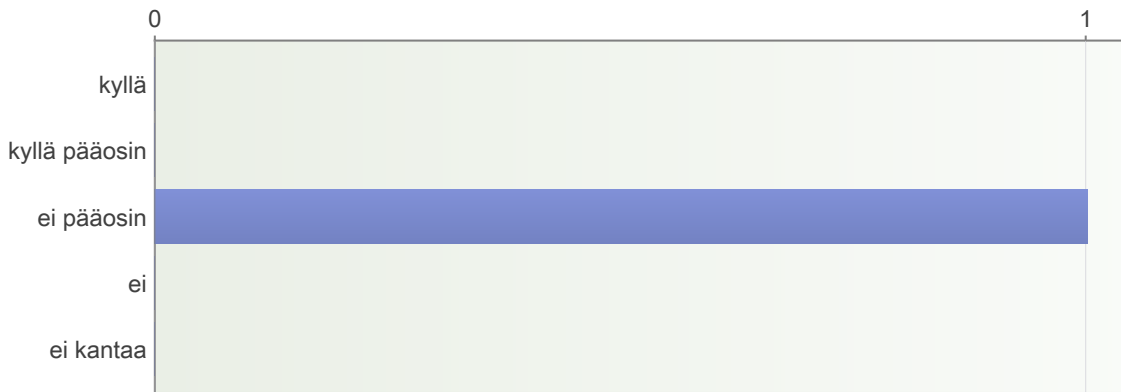
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

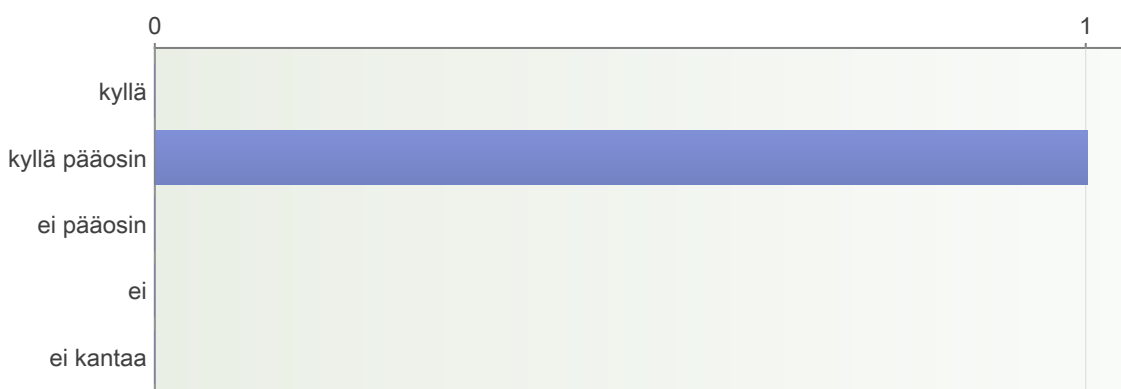
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Julkisten sote-menojen keskimääräinen kasvuvauhti on 2000-luvulla ollut vuositasolla 2,9-3,4 prosenttia tarkastelujaksosta riippuen. Hallituksen asettama tavoite on alentaa keskimääräinen vuosittainen kasvu vuoteen 2029 asti noin 0,9 prosenttiin. Palvelujen tarve ja kustannukset ovat kuitenkin kasvussa mm. väestön ikääntymisen, lisääntyneen köyhyyden ja mittavan tietojärjestelmien uudistamistarpeen vuoksi. Esitetyissä laskelmissa kustannusten kasvun säästöpotentiaali on laskettu olettamalla, että tällä hetkellä asiakasmääriin suhteutettuina alimmilla menoilla selviävien organisaatioiden toimintamallit otetaan käyttöön kaikissa maakunnissa. Laskelmissa ei ole kyetty arvioimaan onnistuuko kustannusten kasvuvauhdin hillintä palvelujen laatua ja saatavuutta heikentämättä. On mahdollista, että palvelut jakautuvat huonommin ja paremmin pärjävien palveluiksi.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

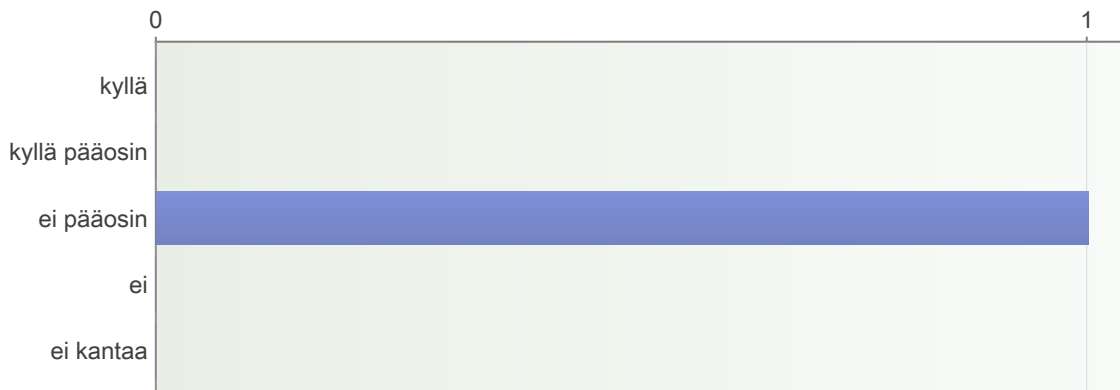
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus täydessä laajuudessaan toteutuu vain riittävän suuren kysynnän alueilla (kaupungit). Kansalaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan, koska harvaan asutuilla alueilla palvelutarjonta jää suppeaksi matalan kysynnän vuoksi.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

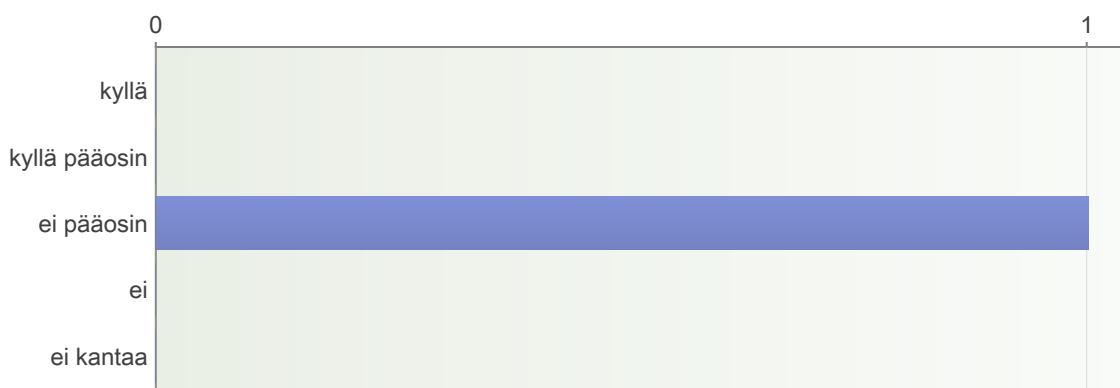
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti osassa sosiaalipalveluja oikeus vaihtaa palveluntuottajaa saattaa olla asiakkaan tai perheen kannalta jopa vahingollista. Sosiaali- ja terveyskeskusten yhtiöittäminen ja sosiaalipalvelujen jakautuminen sosiaali- ja terveyskeskusten ja maakunnan välillä vaikeuttaa erityisesti uudistuksen integraatiotavoitetta.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitetTUJA palveluita?

Vastaajien määrä: 1

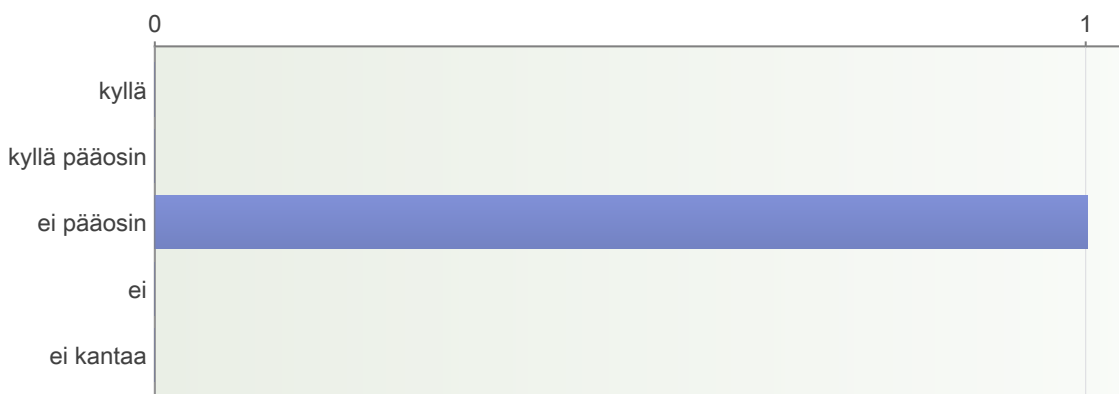
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nyt ehdotetussa mallissa syntyy useita palvelumarkkinoita, joiden yhteensovittaminen asiakkaan tarpeisiin on vaikeaa. Riskinä on palvelujen pirstaloituminen ja heikko integraatio.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

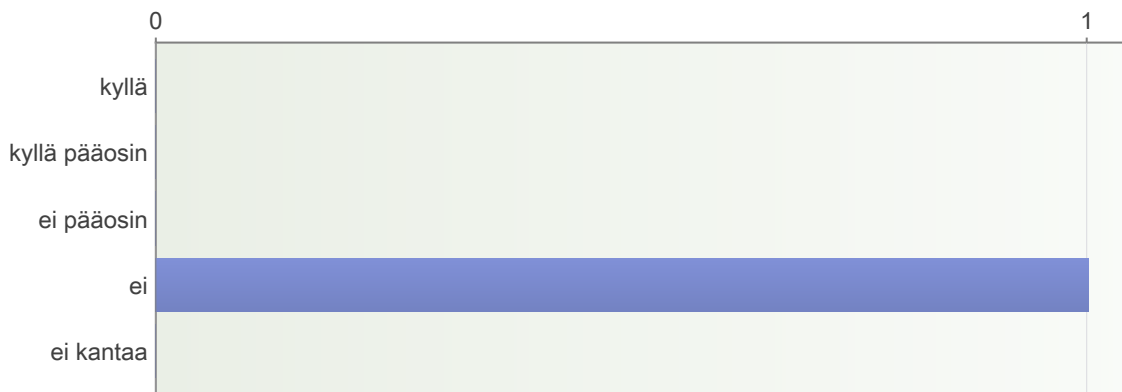
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Katso kohdan 1 vapaamuotoiset huomiot. Lakiluonnoksen perusteluissa ei ole faktisia arvioita kustannusten kasvun hillinnästä ja näin suuren muutoksen toimeenpano nostaa vääjäämättä kustannuksia. Lakiesitys on kiireellä valmisteltu, keskeneräinen ja valtaosalle kansalaisista erittäin vaikeaselkoinen.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

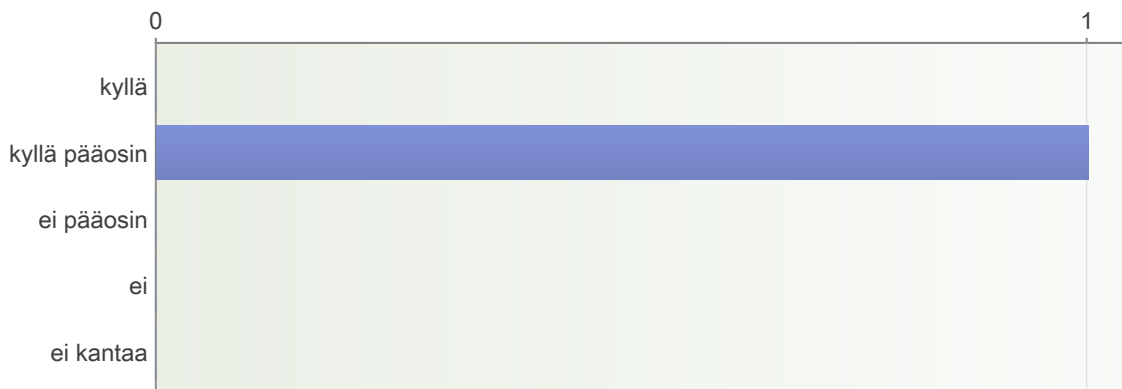
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntavaltuustojen ja -hallitusten vaikutusmahdollisuudet talouden liikkumavaraan ovat olemattomat ja palvelutarjonnan määrittelee käytännössä valtion maakuntarahoituspäätös. Maakunnilla ei ole käytännössä mitään hallinnollista valtaa yksityisten yhtiöiden ylläpitämiin sosiaali- ja terveyskeskuksiin.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

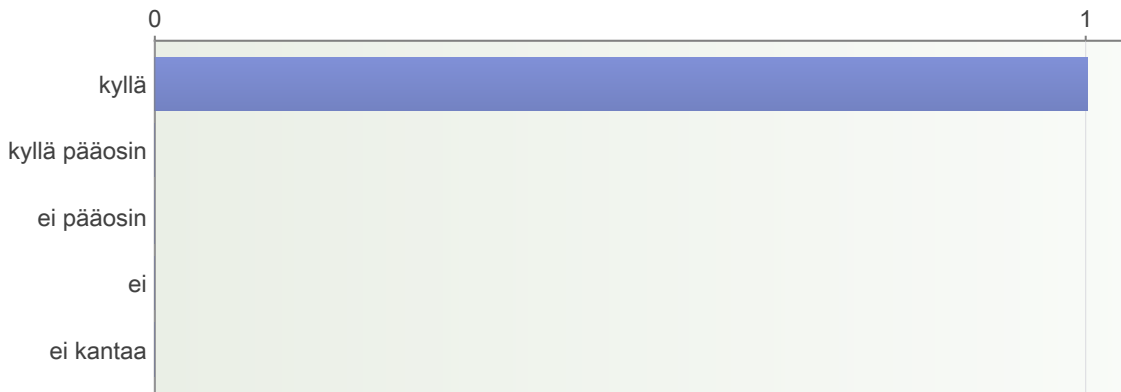
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Monituottajamalli toivottavasti edistää näitä asioita. Kireä, valtiojohtoinen budjetointi tosin rajoittaa muutosmahdollisuuksia ja uusia innovaatioita.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

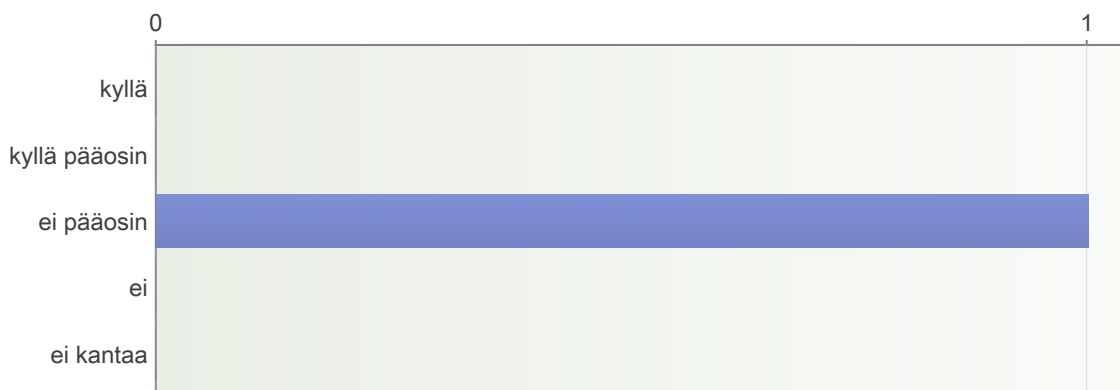
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valtaosa sosiaalipalveluluista on viranomaistoimintaa. Näihin palveluihin valinnanvapaus ei sovi ja ne tulisikin rajata valinnanvapauden ulkopuolelle. Esimerkiksi ikäihmisten tehostetussa palveluasumisessa tarvitaan aina viranomaisen palvelupäätös ja maksupäätös olipa palveluntuottaja kuka tahansa. Lakiluonnoksen mukainen järjestelmä palvelee parhaiten hyvin koulutettuja ja hyvän lukutaidon omaavia terveitä kansalaisia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

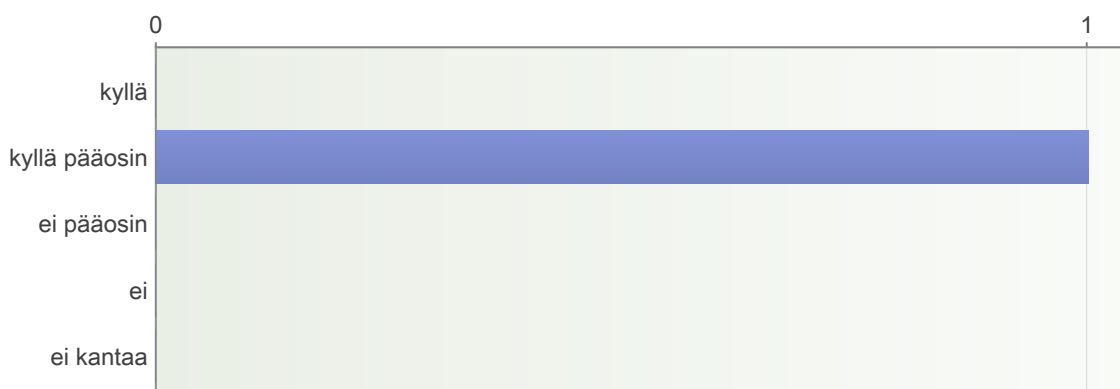
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan maksusetelijärjestelmä vaikuttaa asiakkaan näkökulmasta melko byrokraattiselta. Kun asiakkaalle myönnettävillä maksuseteleillä, asiakaseteleillä tai henkilökohtaisella budjetilla ei saa valita maakunnan liikelaitoksen julkisesti tuotettuja palveluja, järjestely sulkee pois valinnat, jotka integroisivat yksityistä ja julkista toimintaa. Taloudellisenä riskinä asiakkaan kannalta voidaan pitää sitä, että asiakas maksaisi asiakasmaksun lisäksi myös maksusetelin ja palvelujen hinnan välisen erotuksen. Riskinä on sv-korvausten kaltainen tilanne, jossa omavastuut kasvavat pienituloisille mahdottomiksi ja jossa julkinen raha katoaa hinnankorotuksiin. Jos kokonaismenot kasvavat odotettua nopeammin saattaa osaratkaisuksi nousta asiakasmaksujen korottaminen.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

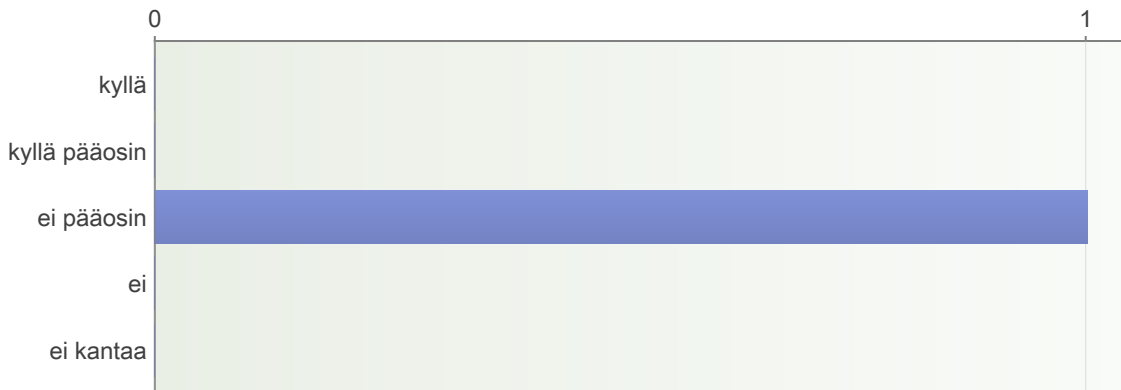

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

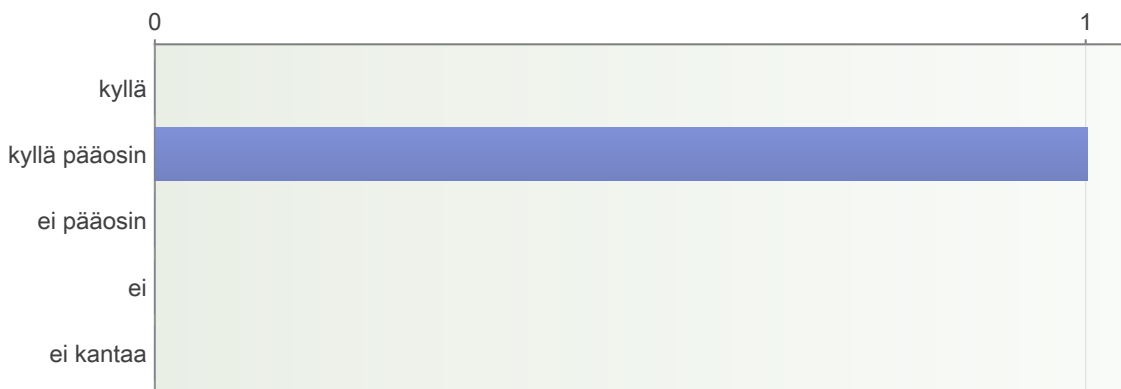
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen riippuvat palvelujen tarjonnasta ja asiakasmaksujen ja omavastuiden tasosta. Maakuntien asukkaat eivät tässä suhteessa ole koko maassa tasavertaisessa asemassa.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

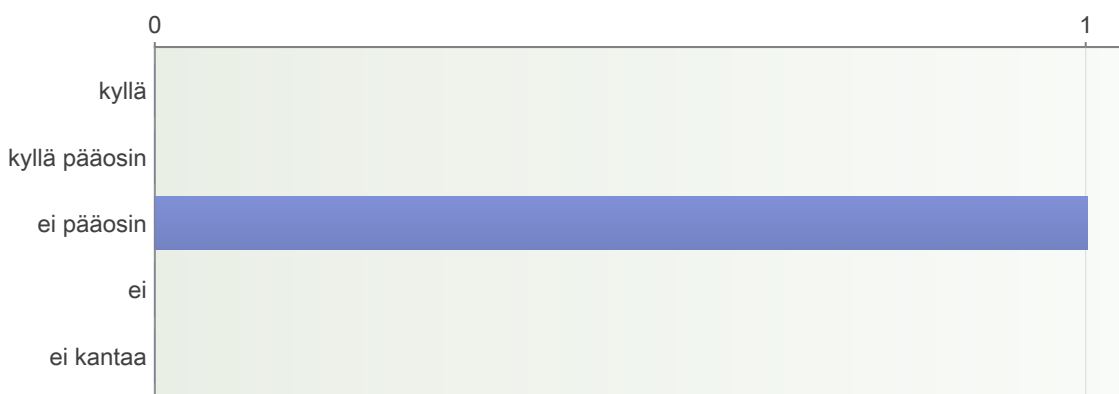
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste on loogista jatkoa nykyiselle lainsäädännölle. Käytännössä sosiaali- ja terveyskeskusten tai suun terveydenhuollon palvelupisteen vaihtoa on tehty valtakunnallisesti melko vähän.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

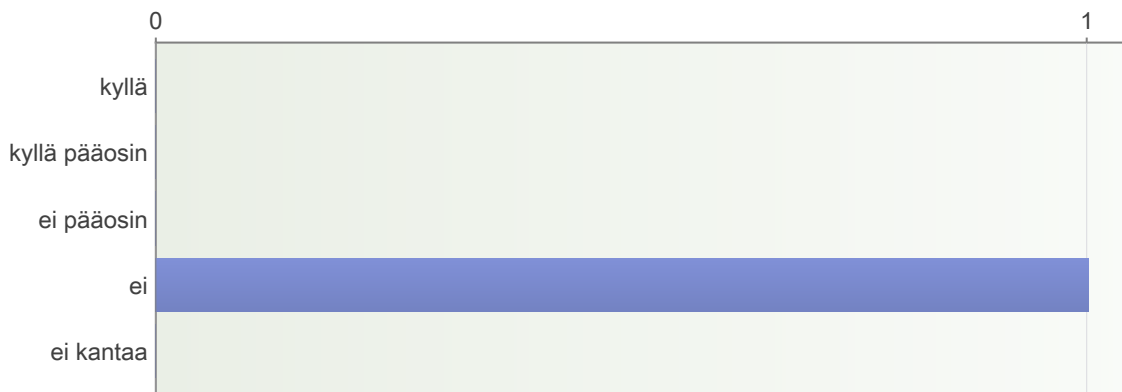
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta maakunnan tulee saada päättää asiakasmaksuista, hankittavan palvelun maksimihinnasta ja asiakkaan omavastuusta. Asiakassetelin käyttömahdollisuudet harvaan asutuilla alueilla eivät ole tasa-arvoisia maakuntakeskuksiin tai isoihin taajamiin nähden.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

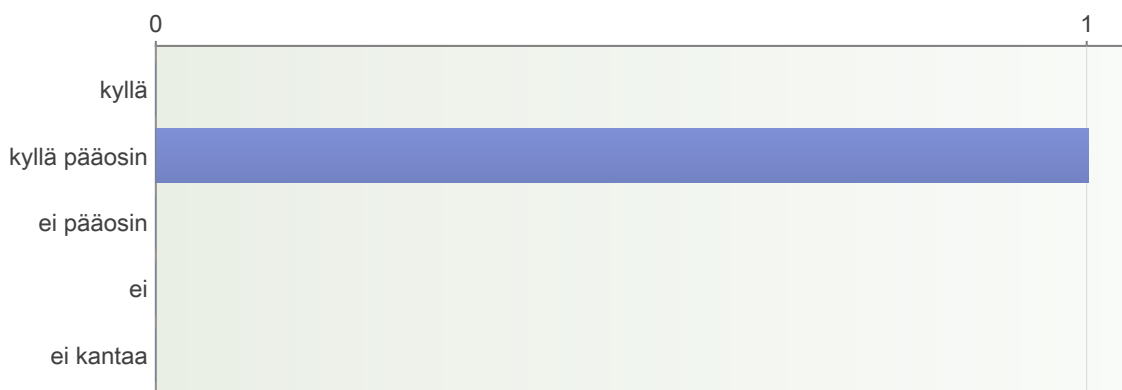
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulisi olla oikeus määritellä hankittavan palvelun hintakatto. Lakiluonnoksen perusteluissa esitetty tavoite, että 15 % palveluista tuotetaan asiakasseteliin oikeuttavana palveluna on mekaaninen ohje ja vaikeasti toteutettavissa osassa maakuntia.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

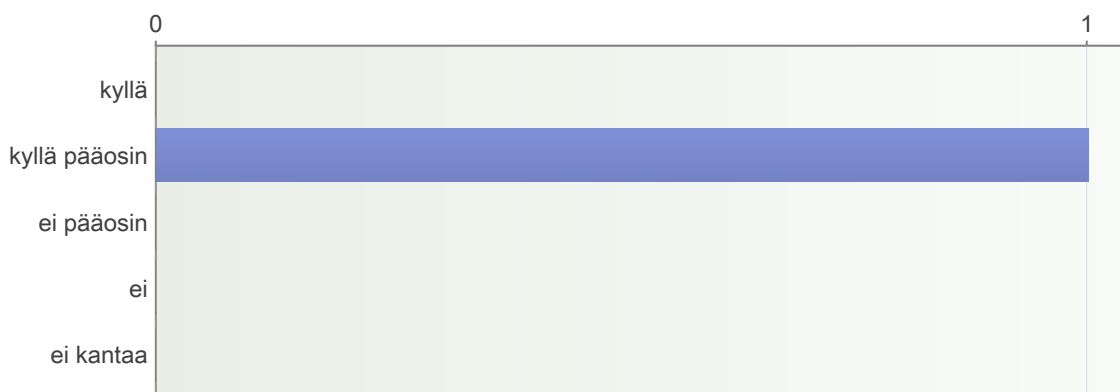
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla tulisi olla laajemmat oikeudet valinnan piirissä olevien palvelujen hinnan määrittelyyn.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

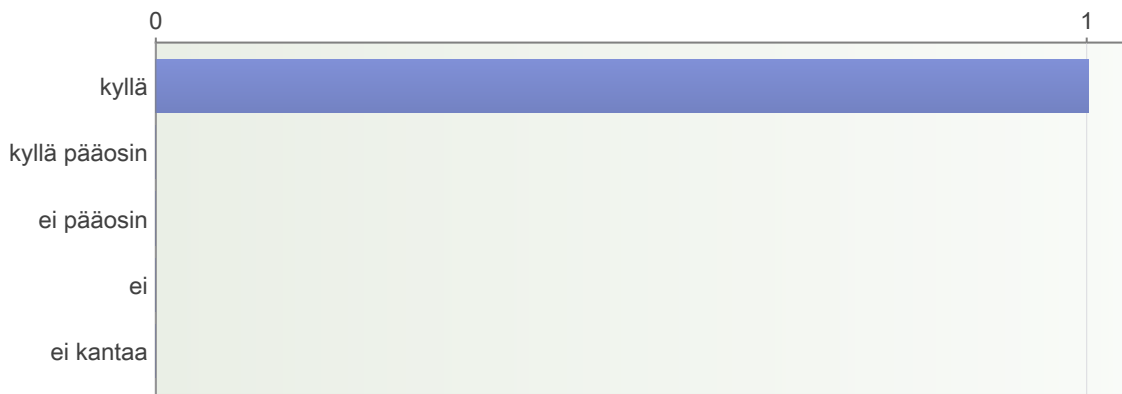
Vastaajien määrä: 1

- Paljon palveluja tarvitseville henkilökohtainen budjetti sopii hyvin. Henkilökohtaisen budjetoinnin kustannuksia ei ole pystytty arvioimaan ja menettely sitoo henkilöresurssia myös arvaamattoman paljon.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

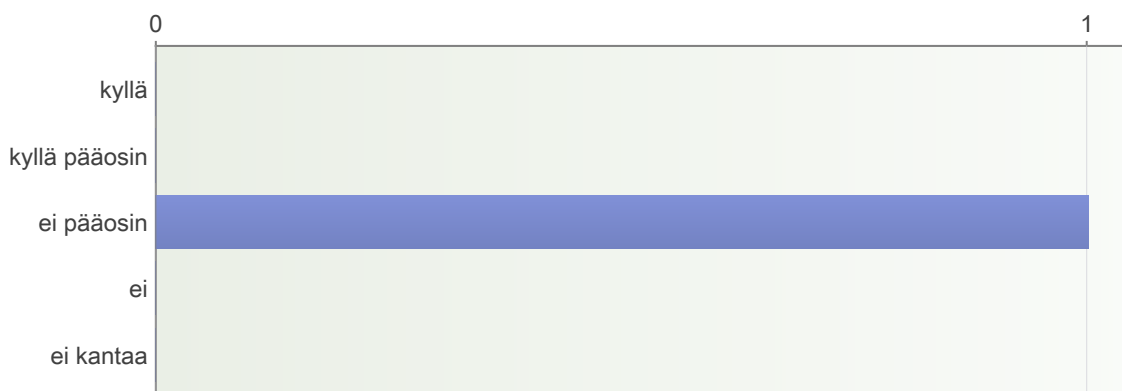
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Päätöksenteon tukeminen vastanee nykyistä palveluohjausta ja on erittäin tarpeellista jos valinnan mahdollisuudet lisääntyvät. Palveluohjausta luvataan lakiluonnoksessa, mutta on epäselvää miten se aiotaan toteuttaa kaikissa 18 maakunnassa erityisesti toimintakyvyltään rajoittuneiden asiakkaiden kohdalla. Palveluohjauksen tulisi olla lähipalvelua.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Edellytys, että palvelun tuottajan tulee olla liittyneenä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain mukaisten valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen (KANTA-palvelut) käyttäjäksi. Tämä edellytys lienee tälläkin hetkellä, mutta on varsinkin pienille yrityksille kohtuuton taloudellinen rasite.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

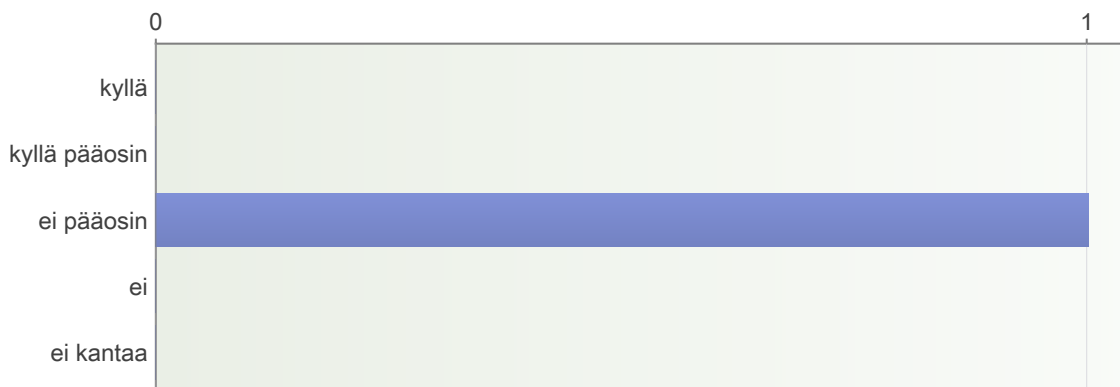

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

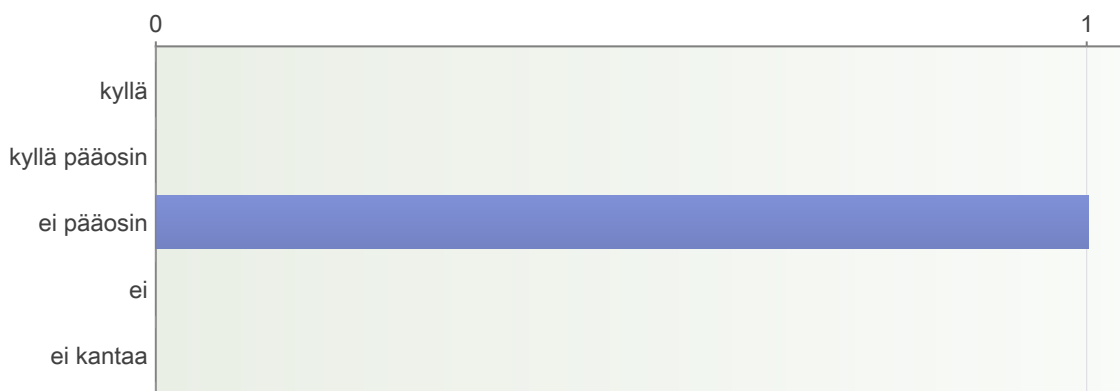
Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittämisspakko tulee pirstomaan nykyiset julkiset tuotanto-organisaatiot. Näin lakiluonnoksen perusteluissa mainitut esimerkit EKSOTE ja SIUN SOTE pitää purkaa ja sama koskee kaikkia sosiaali- ja perusterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita. Yhtiöittämisspakko uhkaa romuttaa koko uudistuksen tavoitteet ja sitä pitäisi testata rajatulla alueella.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

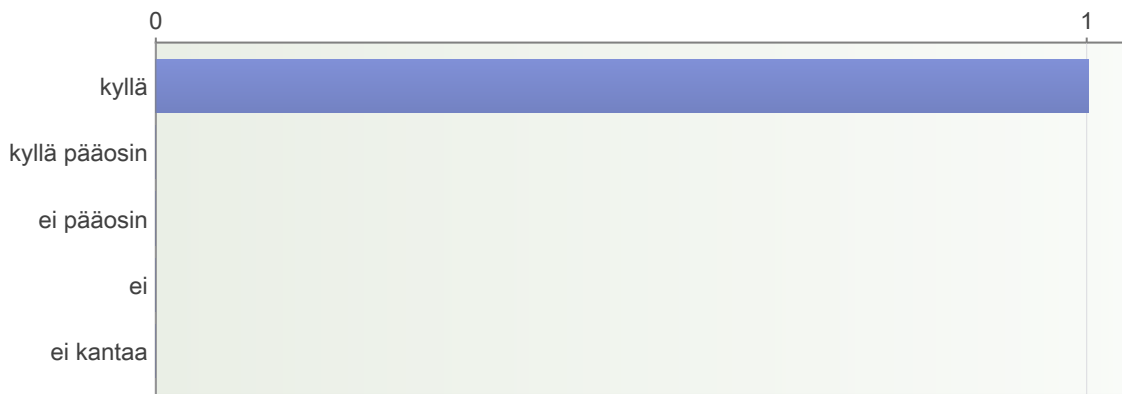
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteän korvauksen periaate on erikoinen. Tälläkin hetkellä julkisen palvelutuotannon kuntalaskutus perustuu hyvin pitkälle vietyyn tuotteistukseen. Suomessa olisi runsaasti malleja tuotteista ja niiden hinnoista. Lopputulos kiinteä korvauksen periaatteesta on se, että palveluntuottaja hyötyy taloudellisesti sitä enemmän, mitä vähemmän palveluja käytetään tai mitä terveempiä sosiaali- ja terveyskeskusten asiakkaat ovat.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

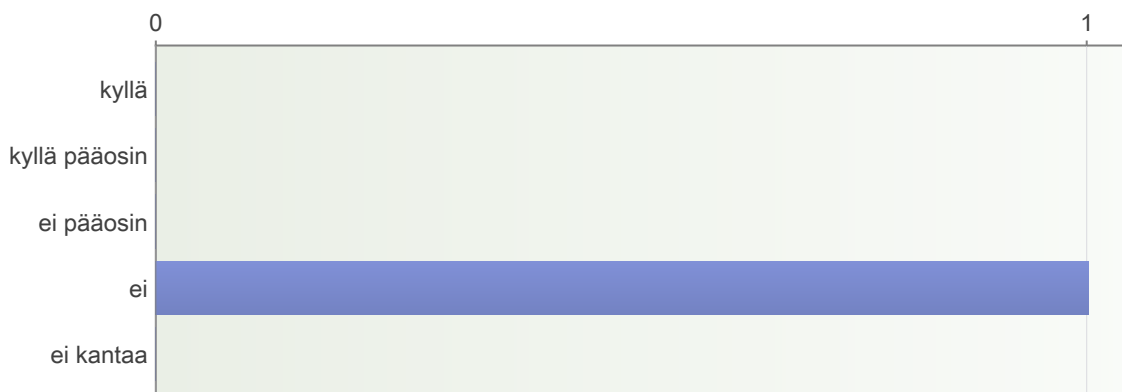

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

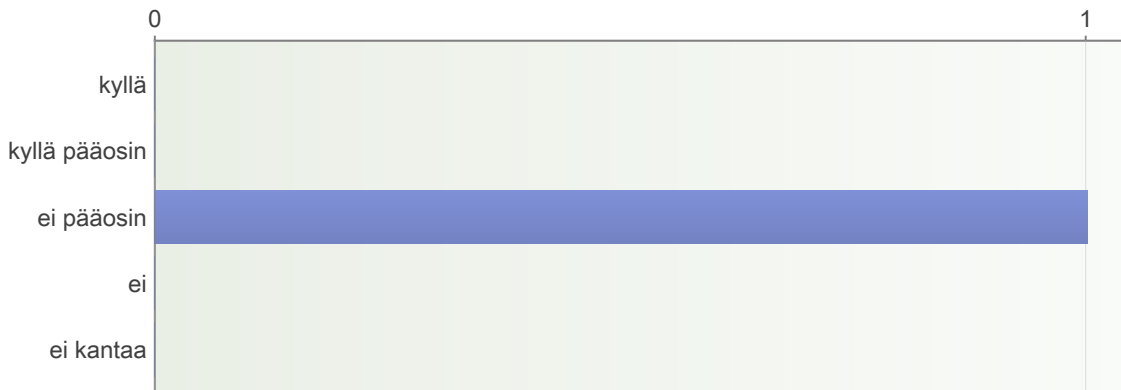
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa esitetään lain voimaantuloajaksi 1.1.2019. Kuitenkaan maakuntahallinnon rakentamisesta ei ole selkeää suunnitelmaa ja toimivien tietojärjestelmien aikaansaaminen tulee viemään vuosia. Lain voimaantuloa tulisi siirtää ainakin 2-3 vuodella ja vaikutusarvioissa lueteltuja riskejä pitäisi testata käytännössä rajatulla alueella.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

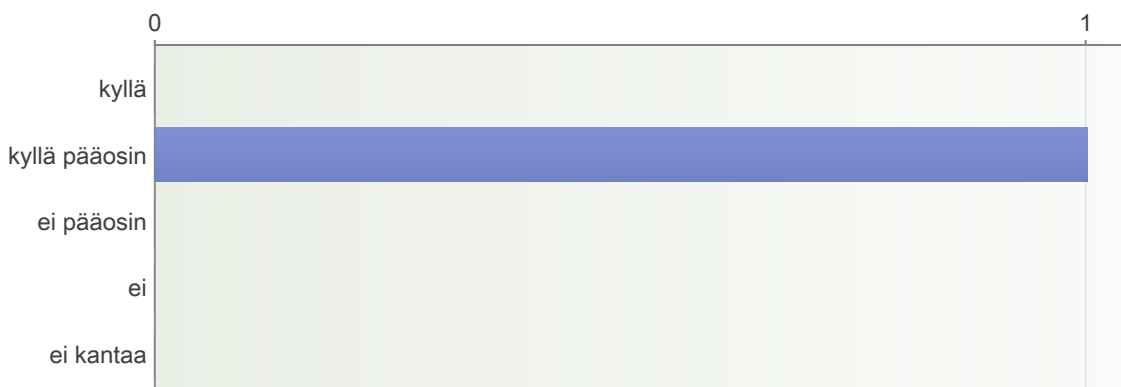
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riittävät edellytykset riippuvat hyvin pitkälle maakuntien rahoitustasosta. Jos soterahoitus toteutetaan 0,9 % vuotuisella kasvulla niin saattaa olla, että alati kallistuva erikoissairaanhoidon syö koko sallitun kasvun ja sosiaali- ja perusterveydenhuolto toteutetaan nolla- tai miinusbudjeteilla.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

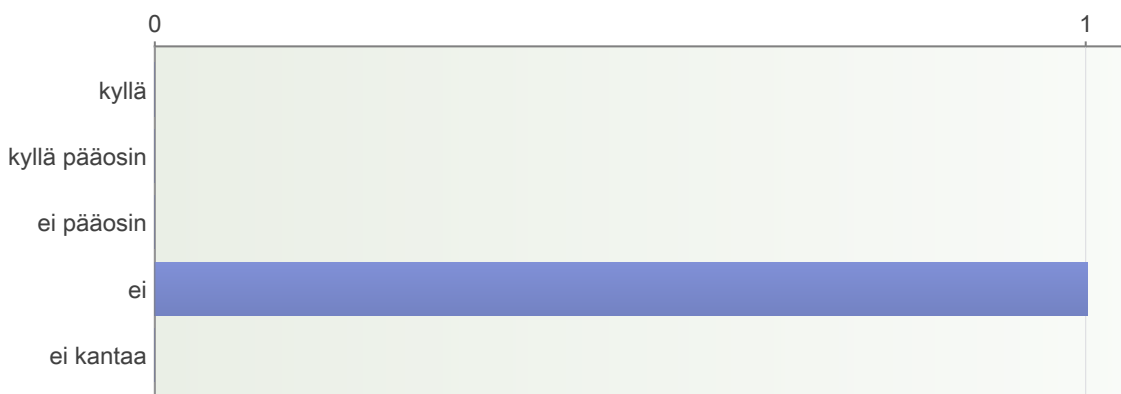
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinoilla olevat toimijat ovat pääosin jo olemassa ja ne tukevat julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoa tuottamallaan ostopalveluilla.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden valvontaa ja raportointivelvollisuuksia tulisi keventää. Myös ICT-kuluja pitäisi jakaa useamman toimijan yhteistyöllä.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

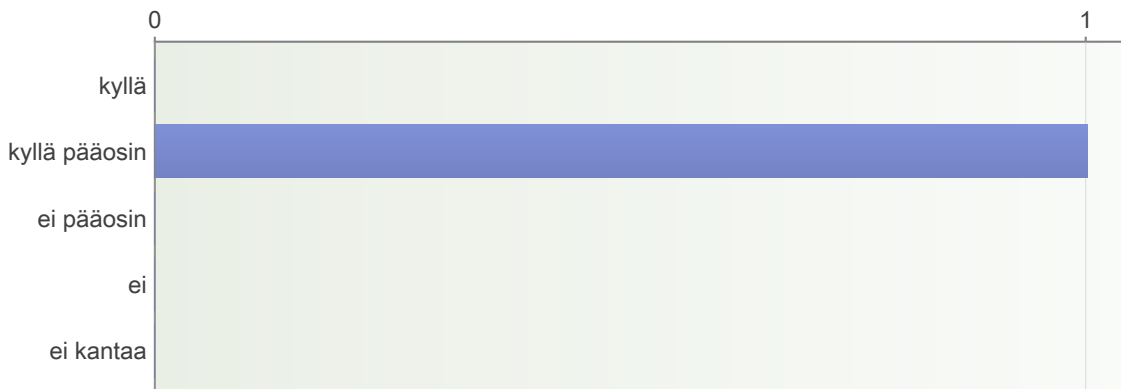
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli palveluntuottajien laadunvalvonta oikeasti toimii, niin ihmisten hoito tulee pysymään vähintään nykytasolla.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

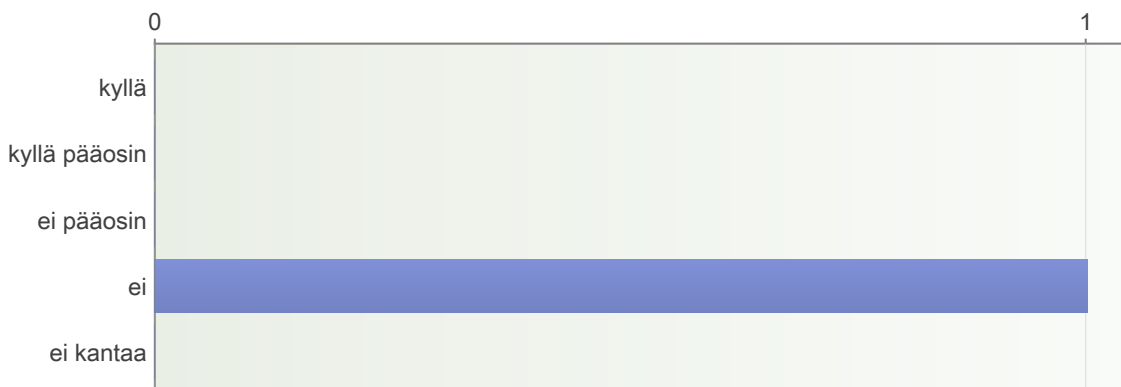

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakipaketin laadinnassa esitetyt keskeiset periaatteet tulisi palauttaa uudistuksen lähtökohdaksi. Valmistelussa tulisi ottaa vaikka muutama askel taaksepäin tai toteuttaa uudistus pala kerrallaan pikemminkin kuin ajautua kaaokseen. Näin massiiviseen prosessiin pitäisi varata riittävän pitkä aika asiantuntijoiden hyödyntämiseksi ja uudistusprosessin demokraattisuuden takaamiseksi.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sysmä on päättänyt sote-palvelujen kokonaisulkoistuksesta vuoden 2017 alusta lukien. Meillä on ministeriöstä saatu tieto, että sopimus sitoo tulevaa maakuntaa ja oletamme, että palvelut tuotetaan täällä edelleen lähipalveluna ja sote-työpaikat säilyvät kunnassa.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Usean professoritason asiantuntijan arvio lakiluonnoksen vaikutuksista on tyrmäävä ja aiheuttaa huolta maakunnissa erityisesti kansalaisten tasavertaisten palvelujen näkökulmasta.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.